

Zin

geven

Carla van der Vlist
Nieuwe schulden-
aanpak na corona

Eerlijke producten
van fairtrade
bedrijf WAAR

Geldinjectie
voor frisdranksector
Sierra Leone

Klimaat- gerechtigheid

in Bangladesh, Mali
en Oeganda

DAAROM

WAT: Landen waar Cordaid werkt, ondersteunen bij het uitvoeren van coronamaatregelen.

WAAR: Een van de activiteiten van Cordaid is het plaatsen van handwaspunten, zoals bij ziekenhuizen en op locaties waar veel mensen samenkomen.

WIE: Al anderhalf jaar zijn corona teams dag en nacht aan het werk om de landen waar we werken toe te rusten op de pandemie. Met coronatraining, voorlichting, uitdelen van zeep, mondkapjes en protectie- en hygiënemateriaal.

WAAROM: Cordaid is al jaren bezig om de zorgsystemen in extreem achtergestelde landen overreind te houden en te verbeteren. Op die basis, midden in de coronastorm, wordt nu verder gebouwd. Om overal de spuitjes, de naalden en de vaccins te krijgen. Om overal veilig te prikken, ook in risicovolle en afgelegen gebieden. Dat doen we al jaren voor miljoenen mensen in de strijd tegen hiv/aids en tuberculose. En dat gaan we nu ook doen voor de coronabestrijding. Cordaid koopt zelf geen vaccins in, maar steunt het initiatief van COVAX om vaccins voor iedereen beschikbaar te maken.

16 MILJOEN MENSEN BEREIKT MET CORONA-ACTIVITEITEN O.A.:

- 9.900 mensen getraind om voorlichting te geven
- 49 gezondheidsinstellingen kregen toegang tot schoon water
- 770 ziekenhuizen ondersteund met beschermingsmiddelen
- 64.818 mensen kregen persoonlijke beschermingspullen

*COVAX is een wereldwijde samenwerking om de ontwikkeling, productie en eerlijke toegang tot nieuwe COVID-19-tests, -behandelingen en -vaccins te versnellen en om ervoor te zorgen dat ze alle landen, inclusief de armste landen ter wereld, bereiken.

Inhoud

Nr.3 augustus 2021

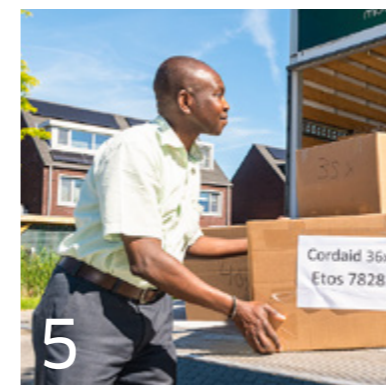
6 Klimaatcrisis

Wat gebeurt er in Bangladesh, Mali en Oeganda?

14

Wat doet Cordaid tegen klimaatverandering?

5 Groeten uit Nederland: Verzorgingspakketjes voor dak- en thuislozen

18 Lening helpt frisdranksector en duizenden boeren in Sierra Leone

20 WAAR: succesvol fairtrade initiatief in Nederland

VERDER P2 Daarom P4 Opstokers P5 Groeten uit Nederland P10 Vraag het Kees P11 Concreet P12 De ruimte P16 Inspiratie P17 Gedicht P18 Op Weg P23 Mijn verhaal P24 Pleidooi van Carla van der Vlist P26 Schenken en nalaten P27 Over Cordaid P28 De spreuk van Hella van der Wijst

Op cover: Grazende koeien gedurende het droge seizoen in Mali. Fotografie: Cordaid/Amadou Keita

GEZONDHEIDS- ZORG ETHIOPIË VERBETERT STERK DANKZIJ NIEUWE AANPAK

Cordaid ondersteunt gezondheidscentra rondom de regio's Borena en Jimma in Ethiopië om de gezondheidszorg te verbeteren op basis van Results-Based Financing (RBF). Kort uitgelegd betekent het dat we uitbetalen als vooraf bepaalde resultaten behaald zijn. Mede dankzij financiering vanuit de Nederlandse ambassade konden we dit programma voortzetten en uitbreiden met als belangrijkste resultaten:

19% → 57%

- De gemiddelde kwaliteitscore voor de gezondheidscentra in de Jimma regio steeg in december 2020 van **19% naar 57%** na de introductie van RBF

→ 1.700

- Van 2018 tot 2020** is het aantal vrouwen dat een van onze 23 gezondheidscentra voor een bevalling onder leiding van gekwalificeerd personeel bezoekt, bijna **verdrievoudigd naar 1.700 vrouwen**

'Mensen waren huiverig hier te komen, wegens gebrek aan vertrouwen. Nu we goede zorg bieden, zijn er veel positieve reacties.'

Tolera Boru, vroedvrouw in gezondheidscentrum in de Borana regio.

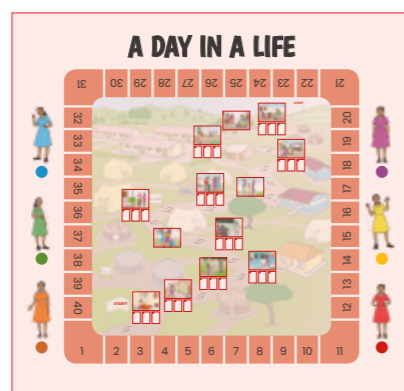
FOTOGRAFIE: ARIE KIEVIT

Terug naar school na corona, ook in Oeganda

Cordaid spant zich in om 42.500 Oegandese schoolkinderen na de COVID-19 lockdown weer te laten terugkeren naar school. Onderwijs is de basis voor de toekomst, dat geldt voor elk kind! Gelukkig gaat in Oeganda 94% van de kinderen naar de basisschool. Maar de scholen waren door de COVID-19 lockdownperiode lange tijd gesloten, met enorme gevolgen. Het aantal leerlingen dat terugkeert naar school, is

aanzienlijk lager dan voor de coronacrisis. Kinderen worden thuisgehouden omdat er geen geld is voor schoolgeld en schoolmaterialen. Maar ook tienerzwangerschappen en vroege huwelijken spelen een rol. Om te zorgen dat al deze kinderen weer naar school gaan, willen we op 65 scholen in het district Kamuli het onderwijs verbeteren. Allereerst gaan we in gesprek met ouders om ze ervan te overtuigen hoe belangrijk de

basisschool is. We geven heel arme ouders een steuntje in de rug met een financiële bijdrage voor het kopen van een schoolpakket waarin onder meer een uniform zit. En de scholen worden via een uniek financieringssysteem beloond met subsidie voor het aantal leerlingen dat terugkeert naar school na de COVID-19 lockdown. Hierdoor willen we bereiken dat de kinderen niet alleen terug naar school komen, maar deze ook afmaken.

Bijzonder bordspel tegen seksueel en gender- gerelateerd geweld

Cordaid heeft een bordspel ontwikkeld voor met name meisjes en vrouwen om moeilijke onderwerpen, zoals seksueel geweld, bespreekbaar te maken. Dit is gedaan in samenwerking met de lokale organisatie TPO Oeganda, die zich voornamelijk richt op traumaverwerking. Tijdens de COVID-19-lockdownperiode zagen zij een toename van het aantal gevallen van geestelijke gezondheidsklachten veroorzaakt door seksueel en gendergerelateerd geweld. Het spel bestaat uit gevoelskaarten en een handleiding voor begeleiders. Via de gevoelskaarten leren de spelers om over hun eigen emoties te praten en leren ze dat zij de macht hebben om eigen beslissingen te nemen.

Groeten
- uit -
Nederland

Sanne overhandigt de pakketjes aan pastor Ola van The Glorious Chapel in Rotterdam IJsselmonde

FOTOGRAFIE: EELKJE COLMJJON

'Ik durf mensen aan te spreken'

Een verrassing van drogisterij Etos voor (bezoekers van) inloophuizen en wijkhuizen: Etos-medewerkster Sanne ter Horst toerde in juni met een gesponsorde bus langs inloop- en wijkhuizen in Rotterdam, Utrecht en Zeist om door Etos-klanten gedoneerde verzorgingspakketjes te bezorgen.

Zeven Nederlandse inloophuizen en wijkhuizen in drie steden ontvingen samen 1.500 verzorgingspakketjes, verpakt in honderd dozen en bezorgd door één bus. In de bus zat ook Sanne ter Horst (22), Etos-medewerkster in Utrecht én initiatiefneemster. 'Als kind wilde ik graag bij Artsen zonder Grenzen werken', vertelt ze. Een eerdere goede doelenactie van Etos-verzorgingspakketjes voor het Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie - omarmde ze van harte. Driemaal raden wie de meeste donateurs wist te werven? 'Ik durf mensen aan te spreken en dan is een linkje naar de actie zo gemaakt.' Sanne zette hierna een actie op voor kwetsbare mensen in coronatijd. Op zoek naar een goede doelenorganisatie die haar kon ondersteunen, kwam ze uit bij Cordaid. 'Ik ben zelf donateur en weet dat Cordaid ook mensen in Nederland helpt. Daarom is Cordaid een goede partner om mee samen te werken.' Cordaid kwam met het idee om de actie te doen

Ook een actie organiseren voor Cordaid? Neem contact op met onze servicedesk, we denken graag met u mee.

voor inloophuizen. Netwerk DAK, de koepelorganisatie voor inloophuizen, is namelijk partner van Cordaid. Alle 22 winkels van de winkelgroep Utrecht van Etos werkten mee om klanten te overtuigen naast de eigen boodschappen, één of meer verzorgingsproduct(en) te doneren voor een verzorgingspakketje (tandenborstel, tandpasta, handzeep en shampoo of douchegel). De Utrechtse vestiging regelde 130 pakketjes, de andere filialen gemiddeld tussen de 50 en 75. Toen was er nog een laatste logistieke uitdaging: alle pakketjes verzamelen en bezorgen. 'Mijn opa was zo lief een bus te sponsoren. Zelf zocht ik online naar een verpakkingsbedrijf en vond Cordupak bereid honderd kartonnen dozen te doneren. Vervolgens reden we naar Utrecht, Rotterdam en Zeist om de dozen met pakketjes uit te delen. Dat leverde leuke reacties op, variërend van: "hier gaan veel mensen blij van worden", tot "dit is echt een cadeautje" en "fijn dat er aan ons gedacht wordt".' ■

Op zoek naar klimaatgerechtigheid

FOTOGRAFIE CORDAID / AMADOU KEITA

GROTE VERVUILERS ZIJN AAN ZET

Mensen in fragiele landen dragen het minste bij aan de klimaatcrisis, maar worden er het hardste door getroffen. Namens hen vraagt Cordaid om een eerlijker en daadkrachtiger klimaatbeleid. In de wereld, en zeker ook in Nederland. Terwijl wij Nederlanders onze duinen en zee-weringen versterken en windturbines plaatsen met het oog op de toekomst, vergroten we als handelsnatie onze vieze vingerafdruk in de rest van de wereld. De uitstoot die Nederland in het buitenland veroorzaakt met handel in fossiele brandstoffen en landbouwproducten is twee keer zo groot als de uitstoot in eigen land. Daarom zijn rechtszaken zoals die van Urgenda tegen de Nederlandse staat, of van Milieufensie tegen Shell zo belangrijk. De uitstoot van onze welvaartseconomie moet drastisch omlaag om klimaatontwrichting tegen te gaan. Vindt ook de rechter. Wereldwijd trekken industrielanden nu honderden miljarden te weinig uit voor een tijdelijke energietransitie. Natuurlijk is een beleid dat alles op alles zet om de aarde leefbaar te houden een zaak van iedereen. Maar de grote vervuilers zijn het eerst aan zet.

In veel landen waar Cordaid werkt is extreem klimaatgeweld geen doemscenario, maar keiharde realiteit. Bodemuitputting, droogte en wassend water nemen er schrikbarend toe. Miljoenen mensen zoeken er naar manieren om dat geweld het hoofd te bieden. Op die frontlijn zoeken wij mee naar oplossingen, bijvoorbeeld in Bangladesh, Mali en Oeganda.

In veel overstroomde gebieden in Bangladesh is vervoer over water op traditionele boten het enige vervoermiddel

FOTOGRAFIE SHAKIB NABI

Bangladesh

Bangladesh, waterland bij uitstek. Er wonen 170 miljoen mensen in dit deltagebied, even groot als de staat New York. 70% ervan loopt jaarlijks onder water.

Hoe dat komt? Steeds meer smeltwater uit de Himalaya in het noorden, een stijgende zee in het zuiden, neerslag die grilliger en heftiger wordt. En grote stuwdammen die de natuurlijke waterloop verstoren.

'Duizenden jaren gingen boeren en vissers hier goed om met overstromingen en getijden', zegt Shakeb Nabi. 'In de laatste 25 jaar is het klimaatgeweld te groot geworden. Het lukt ze niet meer. De moessonregens zijn niet langer te voorspellen. Ze zijn korter, waardoor de droogte toeneemt. En zo hevig dat ze dorpen en landbouwgronden wegspoelen. Oogsten gaan verloren door verkeerde timing. De

Shakeb Nabi staat aan het hoofd van Cordaid in Bangladesh

klimaatcrisis gaat gepaard met honger en ontheemding.' In de noordelijke rivierstreken zijn mensen gemiddeld zeven keer in hun leven voor het water gevlucht.'

'In de zuidelijke kuststreek heb je cyclonen. En een oprukkende zee die alles verzilt. Traditionele gewassen groeien niet in zoute grond. Ook hier: honger en als laatste uitweg, migratie.'

'Wie het hardst geraakt wordt, reiken we het eerst de hand. Zo zoeken we met duizenden boeren in het zuiden naar manieren om zoet water op te vangen en om zoutresistente gewassen te telen. Zoals halofyten, zoutplanten met een hoge voedingswaarde. In deze zoektocht werken we ook samen met het Nederlandse bedrijfsleven en met een Zweedse universiteit. Het werkt; veel boeren slagen erin om hun bestaan weer op te bouwen en hoeven niet weer te verkassen.'

'In het noorden helpen we gemeenschappen op riviereilanden. Het water snijdt ze helemaal af van de wereld. Gelukkig hebben ze hun mobieltjes nog. We verstrekken voedselhulp, gezondheidszorg, medicijnen, schoon water.'

'Hulp is belangrijk. Maar nog belangrijker is klimaatgerechtigheid. Wie vervuilt, moet betalen'

'Hulp is belangrijk. Maar nog belangrijker is klimaatgerechtigheid. Wie vervuilt, moet betalen. Nu is de uitstoot verminderen goed en noodzakelijk, maar dit heeft pas impact over pakweg dertig jaar. De mensen die nu alles kwijt zijn omdat de fossiele industrie ecosystemen verpest, moeten gecompenseerd worden.'

Boeren die omgeschoold worden tot bijenteler, leren hoe honing wordt verwerkt

FOTOGRAFIE: RACHEL KYOZIRA

Oeganda

Droogte, overstromingen, woestijnsprinkhanen. Dat is samengevat de klimaatcrisis in Oeganda. 'Dat het echt mis is beseften we in 2004. Droogteperiodes werden langer en heter. Daarna kwam klimaatfenomeen El Niño. Overstromingen werden heftiger', zegt Rachel Kyoziira. 'Dat gaat wel over, zeiden mensen. Maar het werd erger. Regenbuien komen steeds onverwachter. Ze zijn korter, sterker en spoelen alles weg. Megamodderstromen kenden wij niet. Nu wel.'

'Woestijnsprinkhanen zijn gek op extreme hitte. Het betekent meer vochtigheid boven zee, waardoor ze langere tochten overleven. Ze komen met miljoenen uit Jemen onze kant op en vreten alles op. Het is ongekend. Het leger kan er niet tegenop sproeien. Plantenvirussen worden resistenter, waardoor boeren vaker hun toevlucht nemen tot chemische bestrijding. Dertig jaar terug gebruikten boeren hier bijna alleen

Rachel Kyoziira, Cordaid programma-medewerker in Oeganda

organische bestrijdingsmiddelen.' 'Waterschaarste leidt tot conflict tussen landbouwers en veeboeren. Uit nood laten herders hun kuddes grazen op nattere landbouwgrond. Het geweld dat daarop volgt, is vaak dodelijk.'

'Heel Oeganda leeft van de regenafhankelijke landbouw. De klimaatcrisis slaat dat fundament weg. De oogsten mislukken, markten blijven leger. Dat betekent minder te eten en minder te besteden. Aan onderwijs, aan de dokter, voor een huis. Alles valt of staat met het klimaat.'

'De strijd is nog niet verloren. Maar alleen als we nu handelen. De vervuilers van de wereld voorop'

'Cordaid springt op allerlei manieren in de bres. We helpen boeren aan accurate meteorologische data, waardoor het zaaien en oogsten beter afgestemd kan

worden op het grillige weer. We steunen ze in de omschakeling naar droogteresistente en sneller groeiende gewassen zoals watermeloen. We kijken met gemeenschappen naar oorzaken en oplossingen waar ze zelf vat op hebben. We zijn op grote schaal bezig met opvang, opslag en hergebruik van water, bijvoorbeeld in Karamoja en Teso. Het devies is: als de regen valt, houdt dan elke druppel vast.'

'Om groen te irrigeren vervangen we dieselmotoren door zonnepanelen. Als families echt niet meer kunnen overleven als boer, dan steunen we ze in de omslag naar iets anders. Imker bijvoorbeeld, of een baan in de stad.' 'En de afgelopen jaren hebben we 60.000 hectare herbebest met de aanplant van honderdduizenden bomen.

We roepen beleidsmakers op tot actie, in eigen land en in de wereld. In Oeganda is net een klimaatwet aangenomen om uitstoot tegen te gaan. Daar hebben wij aan bijgedragen.'

Irrigatiesysteem op zonne-energie en watertank geïnstalleerd voor een coöperatie van jonge boeren in Mali

FOTOGRAFIE: AMADOU KEITA

Mali

Mali zit in zeer zwaar weer. Een gewapende onafhankelijkheidsstrijd in het noorden, toenemend extremisme en staatsgrepen hebben het land zwaar ontwricht. De klimaatcrisis gooit veel olie op het vuur. 'Toch lukt het ons om een verschil te maken. Jonge mannen die naar Europa wilden en als slaven vastzaten in Libië, werken nu met succes in boerencoöperaties', zegt Cordaid medewerker Amadou Keita.

Ook in Mali vallen door hogere temperaturen dezelfde domino-steentjes om. Minder regen, buien die meer verwoesten, droger land, minder eten, minder werk. Ook hier zoeken boeren, met steun van Cordaid, naar gewassen die het allemaal hebben: snel groeiend, hittebestendig en voedzaam. De pinda is daar bijvoorbeeld in opmars. 'Maar omdat de totale voedselproductie achteruitgaat moet Mali steeds meer importeren', zegt Keita. Gewapende conflicten en kli-

Amadou Keita, Cordaid medewerker in West-Afrika

maatgeweld gaan in Mali hand in hand. 'Het noorden is woestijngebied. Daar wonen de Toeareg en de nomaden die leven van de veeteelt. Het zuiden is landbouwgebied. In het armere noorden zijn geen banen en amper voorzieningen. Mensen voelen zich achtergesteld en keren zich daarom tegen de overheid. Nu het water extreem schaars is, zijn hun noden nog groter. Ze trekken met hun kuddes dieper naar het zuiden. Akkerland en oogsten gaan daarbij verloren en waterbronnen drogen nog sneller op. Dan slaat de vlam in de pan. De woede wordt alleen maar groter. Dat speelt extremisten met een politieke agenda dan weer in de kaart.'

'Veel jonge Malinezen op het platteland proberen die spiraal van ellende te breken door te vluchten. Ze gaan werken in illegale, extreem ongezonde en vervuilende goudmijnen. Of ze trekken naar de hoofdstad Bamako of naar Europa. Soms lukt dat, meestal niet. Velen stranden in Libië waar ze als slaven moe-

ten werken, worden opgepakt of teruggestuurd. Intussen daalt door die migratie de voedselproductie in eigen land alleen maar sneller.'

'Cordaid doorbreekt de vicieuze cirkel door het opzetten van boerencoöperaties'

'Cordaid doorbreekt die vicieuze cirkel. We zetten bijvoorbeeld boerencoöperaties op, met jonge Malinezen. Vier hectare omheind land, twintig jonge boeren in de dop, tien dagen training, zaden van klimaatresistente gewassen en gereedschap. Plus irrigatiesystemen op zonne-energie en financiële steun. Dat is de start van zo'n coöperatie. Dat doen we sinds 2017. We hebben in Mali alles bij elkaar met meer dan 32.000 boeren gewerkt aan meer biodiversiteit en minder bodemuitputting en klimaat-aftakeling.' ■

Vraag het Kees...

Is Cordaid een klimaatorganisatie?

In deze Zingeven leest u veel over de klimaatcrisis. Is Cordaid dan een klimaatclub? Nee. Wij zijn geen natuur- en milieuorganisatie. We lopen niet voorop in de klimaatbeweging.

Maar de klimaatcrisis is wel een zaak van levensbelang voor iedere wereldburger. Oud, jong, en ongeboren. Dus ook voor Cordaid. Als we niet beter passen op ons gezamenlijke huis, dan kan het ons geen onderdak, voedsel en veiligheid meer bieden. We zien dat de gevolgen in eigen land, in Europa en in de landen waar we werken steeds desastreuzer worden. Hitte- en droogteperiodes zijn er steeds vervoestender. Rijzende zeespiegels en kolkende rivieren zetten dorpen en steden onder water. Temperaturen kruipen boven de 50 graden Celsius. Waterbronnen drogen op, landbouwgrond verzilt, verzandt, verdwijnt. Dat wakkert conflicten aan en hongersnood. Het jaagt miljoenen mensen op de vlucht. Vaak in gebieden waar al oorlog is. Ons werkgebied.

Nee, ecologie is niet onze eerste prioriteit. Wij komen op voor de verdrukten. We bestrijden onrecht en armoede. Dat is wat we deden, wat we doen en zullen blijven doen. Maar in die strijd is klimaat niet meer weg te denken. Sterker, het wordt met de dag bepalender.

Mensen voor wie en met wie we werken, krijgen de grootste klappen van de klimaatcrisis, maar dragen er het minst aan bij. Over onrecht gesproken. In dit blad kunt u lezen wat we doen in die titanenstrijd tegen klimaatgeweld, in landen als Bangladesh, Oeganda en Mali.

De klimaatcrisis dwingt ons ook met een ecologische bril te kijken naar hoe we ons werk doen. Om de voetafdruk van dat werk zo klein mogelijk te houden. Dat is een duivels dilemma als je werkt in gevaarlijke en afgelegen gebieden waar je alleen komt met kleine vliegtuigjes en benzine slurpende voertuigen. Maar de afdruk moet omlaag. En dat gaat verder dan het compenseren van vliegvluchten. Want dat doen we al jaren.

De schade beperken is één ding. Ecosystemen helpen herstellen is nog iets anders. Ook dat doen we al. Met boeren in de Sahel en in Bangladesh werken we aan meer duurzame en klimaatvriendelijke voedselproductie. In Oeganda dragen we bij aan herbebossing.

Maar om de klimaatcrisis bij de wortel aan te pakken is er eigenlijk maar één partij aan zet. En dat zijn wij, het geïndustrialiseerde westen. Wij, Shell. Wij, consumenten. De uitstoot van onze welvaartseconomie heeft desastreuze gevolgen op en onder de evenaar. Daarom sluiten wij als ontwikkelingsorganisatie de rangen met de klimaatbeweging. Onze uitstoot moet omlaag. Dat vraagt om andere manieren van kopen, eten en produceren; duurzamer, climate proof en circulair. We moeten af van onze verslaving aan groei. Alleen dat zet zoden aan de dijk. In Nederland, en vooral aan de andere kant van de wereld. Het is een noodzaak. Maar ook een mooie zaak, die ons allemaal verbindt.

Is Cordaid een klimaatclub? Nee. Nog niet genoeg. ■

? Ook een vraag aan Cordaid? Stel hem aan algemeen directeur Kees Zevenbergen, via redactie@cordaid.nl

TV programma 100 dingen - Even minderen, voor een ander

Presentatrice Anita Witzier en de familie de Munk met hun 100 dingen

Danny de Munk: 'Jeetje, dat Gift en zijn zusjes in zulke heftige armoede leven. Net zo oud als mijn kinderen! Het idee dat Davey en Bo met bijna niets moeten leven, zelfs zonder schoon water. M'n hart breekt. Wat zet Gift door, wat een veerkracht. Zulke mensen wil je helpen.'

100 dingen

Dit is de titel van het televisieprogramma dat onlangs (15 en 22 augustus) werd uitgezonden en waarin Cordaid als goed doel centraal staat. Twee Nederlandse zangers, Danny de Munk en Xander de Buissonjé, gaan samen met hun gezin de uitdaging aan een maand lang te leven met honderd dingen. Daarbij ontmoeten ze mensen in Nederland en Oeganda die niet eens de noodzakelijke basisvoorzieningen als onderdak, voedsel en veilig drinkwater hebben. Via dit tv-programma roept Cordaid op om iedereen een menswaardig bestaan te geven. Dichtbij en ver weg.

Dichtbij: nieuwe kans voor Damian in Rotterdam

FOTOGRAFIE ANNA BOUKEMA

TV opnames met Damian en familie de Munk in Rotterdam

Damian is een van de vele jongeren tussen de 18 en 23 jaar die genoodzaakt is iedere nacht weer een nieuwe slaapplek te vinden. Hij zwerft al jaren van het ene tijdelijke adres naar het andere. Net als zijn niet-thuisloze leeftijdsgenoten heeft hij behoefte aan sociale contacten om eens samen te gaan zwemmen, poolen, bowlen of gewoon zijn hart te luchten bij iemand die hij kan vertrouwen. Dat kan in het project OPstap van Stichting Mara. OPstap ziet en benadert Damian en vele andere jongeren die in dezelfde situatie verkeren niet als 'een probleem', maar als gelijkwaardige mensen die veel pech hebben gehad in het begin van hun leven. Stichting Mara wordt financieel ondersteund door Cordaid.

Ver weg: nieuwe kans voor Gift in Oeganda

Gift is 18 jaar en samen met zijn twee zusjes vanuit Zuid-Soedan gevlucht. De oorlog sloeg diepe wonden: twee oudere broers zijn vermoord en hun ouders zijn ze uit het oog verloren. In een vluchtelingenkamp in Noord-Oeganda worden ze opgevangen. Toen ze daar een paar jaar geleden aan kwamen was er geen schoon water in de buurt en haalden ze water uit de rivier, met buikpijn en diarree als gevolg. Gelukkig is er nu wel schoon drinkwater, want hun leven is al zwaar genoeg. Sinds kort gaan hij en zijn zusjes ook weer naar school. Met zijn zelfgemaakte gitaar zorgt Gift ook voor plezier voor zijn zussen en buurtgenoten. Met muziek en zang laten zij de zorgen even voor wat ze zijn. Cordaid heeft in het vluchtelingenkamp tien waterpunten gebouwd.

Gift en zijn zusjes in Oeganda

TV UITZENDING '100 DINGEN' TERUGKIJKEN

Op npostart.nl. Aflevering 1 was 15 augustus en aflevering 2 was 22 augustus, KRO-NCRV op NPO1

De ruimte

Wereldwijd is steeds minder grond beschikbaar voor landbouw. Eén van de oorzaken is verzilting, toenemend zoutgehalte in de bodem, waardoor er geen gewassen meer kunnen groeien. In Bangladesh, waar men grotendeels afhankelijk is van kleine landbouw om te overleven, komt hulp.

Wat zien we op deze foto?

Dit is een voorbeeldtuin waarop diverse gewassen worden verbouwd. Zo kunnen arme boeren in Bangladesh met eigen ogen zien hoe zouttolerante landbouw in z'n werk gaat. Hier leren zij hoe zij hun door zout aangetaste grond weer productief kunnen maken door het introduceren van varianten van bekende gewassen die wel op zoute grond groeien.

Wat gebeurt hier?

Een aantal boeren, voornamelijk vrouwen, leert hier om de zoutwaarde van de grond te meten en zijn begonnen met het verbouwen van zogenaamde zilte groente. Deze modelboeren worden getraind om vervolgens groepen nieuwe boeren te trainen. Zo kunnen andere boeren zien dat het toch lukt om voedsel te verbouwen op de verzilte grond en daarmee hun gezin kunnen onderhouden .

Wat heeft Salt Farm Texel hiermee te maken?

Zij deden speciaal voor Cordaid (toen nog ICCO) onderzoek naar de mogelijkheden om zouttolerante gewassen in Bangladesh te introduceren. In een openluchtlaboratorium op Texel werden aardappels, wortels, bieten en koolrabi gekweekt. Groentesoorten die tegen zoute grond kunnen en die ook al in Bangladesh gegeten werden. ■

Meer zien over dit project?
Scan deze QR code of ga naar
youtu.be/fHr4G_bkecw

Wat doet Cordaid tegen klimaatverandering?

In de landen waar Cordaid werkt, nemen bodemuitputting, extreme droogte en overstromingen door klimaatverandering toe. Miljoenen mensen zoeken naar manieren om dit enorme probleem het hoofd te bieden. Hier laten we zien wat we zoal doen om hen daarbij te helpen.

Kenia

Met rondtrekkende veehouders in Kenia strijden we tegen de droogte. Door droogteresistente grassoorten te telen. Zo kunnen ze weer hooi maken en hun vee te eten geven.

Oeganda

Boerinnen krijgen training in duurzame landbouwtechniek. Nu zaaien en oogsten ze hun gewassen op een manier die beter beschermt tegen wateroverlast en hitte.

Oost-Congo

Hier planten we bomen en stimuleren boslandbouw. Bomen bieden goede bescherming tegen wind en overvloedige regen.

Burkina Faso

Hier introduceren we kooktoestellen waar minder brandhout voor nodig is. Dat zorgt voor minder erosie, rijkere grond, betere landbouw én de terugkeer van trekvogels.

Filippijnen

Eilanden in de Filippijnen zijn extreem gevoelig voor klimaatverandering. Hier promoten we het traditionele weven met bladeren van de pandanplant, op een manier die duurzaam is én geld oplevert.

Jakarta

In de sloppenwijken van het Indonesische Jakarta maakt wateroverlast woonwijken er tot open riolen. Met elektrolysetechnieken kunnen bewoners van regenwater nu drinkwater maken.

Wat kun jij zelf doen?

Multinationals, overheden, burgers, iederéén is aan zet. Ook jij doet vast al een boel voor de ommezwaai naar een leefbaardere wereld, van plastic rapen tot minder vlees eten.

Check je CO2 uitstoot via het FairClimateFund

Check zelf hoe je je eigen voetafdruk kunt verkleinen en tegelijk iets doet voor een ander! fairclimatefund.nl

Doe mee aan de Klimaatwake

Sinds het begin van de nieuwe kabinetsformatie vindt bij het Catshuis in Den Haag een continue wake plaats om aandacht te vragen voor de klimaatcrisis. Lees hier meer en doe mee: deklimaatwakers.nl

Loop de Klimaatpelgrimage

In november 2021 vindt in Glasgow dé klimaatconferentie van de Verenigde Naties plaats. In aanloop hiernaar wordt een internationale pelgrimstocht georganiseerd. In augustus kun je je aanmelden om in Nederland een traject mee te wandelen: groenekerken.nl/klimaatpelgrimstocht

Bekijk 'Klimaat' webinar

Kijk het inspirerende webinar terug over klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor ons werk. Met o.a. Hella van der Wijst en Margot Ribberink. cordaid.nl/webinar-klimaatverandering

Actiedag

Op 10 oktober organiseert Cordaid samen met andere organisaties een landelijke actiedag. Kom ook naar Hoofddorp. Meld je aan op groenekerken.nl

Herdenking 20ste Wereld- vluchtelingendag

Op zondag 20 juni werden in Den Haag de vluchtelingen herdacht die zijn omgekomen op zee of in de woestijn tijdens hun vlucht. Eerder dit jaar plaatste Cordaid een monument om deze onbekende slachtoffers te gedenken in de tuin van de R.K. Parochie Church of Our Saviour aan de Bezuidenhoutseweg 157 in Den Haag. Rond het monument werd een minuut stilte gehouden en het gebed voor vluchtelingen van Paus Franciscus gebeden. Als u in de buurt bent, neem dan een kijkje bij het prachtige twee meter hoge bronzen beeld van kunstenaress Linette van Dijk.

Leuke
website

hetkanwel.nl

Een inspirerende
website voor een
groener, eerlijker
en leuker leven

Naar een steeds groter WIJ conferentie 25 september

Een inspirerende dag voor oudkomers én nieuwkomers met muziek, verhalen van migranten, vluchtelingen en de mensen die met elkaar op weg zijn gegaan en veel tijd voor ontmoeting. Wat kunnen wij betekenen voor migranten en vluchtelingen en zij voor ons? Hoe kunnen we samen één gemeenschap vormen?

Inleiding door Mgr. Hendriks, bisschop van Haarlem-Amsterdam
Tijd: Zaterdag 25 september
van 10.00 - 13.30 uur, inclusief lunch
Locatie: Mozes en Aäronkerk,
Waterlooplein 207, Amsterdam
Vrije toegang, aanmelden via
caritas@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Deze dag wordt georganiseerd door:
Vastenactie, Bisdom Haarlem-
Amsterdam, Cordaid en Gemeenschap
Sant'Egidio

Maak impact met een lening

Een chocoladebedrijf op Bali dat via PlusPlus een lening krijgt

€25
KORTING

Cordaid heeft iets nieuws: talentvolle landbouwondernemers in ontwikkelingslanden helpen met een lening. Dat kan bij PlusPlus. Jij kunt een bedrijf laten groeien. Je kiest zelf aan wie je uitleent en hoeveel (vanaf €50). Dat bedrag gaat voor 100% naar die ondernemer, die het je in termijnen terugbetaalt. Je krijgt geen rente, maar je geld wordt wél meer waard. Want na terugbetaling kan je het opnieuw gebruiken. Voor nóg een lening bijvoorbeeld. Dat zorgt voor impact, zoals nieuwe banen voor jongeren, betere voedselproductie en meer inkomsten voor velen.

Wil jij ook impact maken met een lening? PlusPlus geeft je nu €25 korting op je eerste investering! Ga naar plusplus.nl, maak een account aan en voer 'CORDAIDPLUS1' in als tegoedbon bij de betaling. De code geldt alleen voor nieuwe investeerders en is geldig tot 15 september 2021.

Gedicht

We zijn onze welpen kwijt

*er klinkt geweeklaag, ik geloof niet meer
in het hier dat een gooi naar de toekomst doet
in de zure regen met mijn bordjes hoog zie ik*

*een heel oud vliegtuig houdt zichzelf ronkend hoog
daar is wel een draagvlak voor, we planten
lage boompjes om gewetens te stillen*

*we geven feestjes en trekken rouwgewaden aan
drinken duurzame limonade uit eerlijke bekers
we staan samen op een plaat, hij wordt
steeds heter we moeten dansen sneller*

*bescherm je pels of word onderweg gevelde
deel en red de koala in een handomdraai
wat er al was krijgt een naam en bestaat nu*

*met een potloodlijn duid ik de oorzaak aan
in de kranten die me tegensprekende talen geven
pers leert mij weinig meer, ik schrap de klanken*

*één voor één, ministers stoppen dochters onder dons
op de noordpool zakt een ijsbeer langzaam in
hij is zijn kinderen kwijt, net als wij*

Leonie Moreels (17),
Klimaatdichter

Op weg

Lening helpt frisdranksector en duizenden boeren in Sierra Leone

Ook in Sierra Leone deelde de pandemie rake klappen uit. De economie stakte, aanvoer- en productielijnen lagen stil. Een lening van Cordaid Investment Management bracht leven in de brouwerij. Of beter gezegd, de frisdranksector. Duizenden fruitboeren hebben baat bij de investering.

Voor hun frisdrankproductie verwerkt Capitol Foods Limited jaarlijks meer dan vijfduizend ton fruit. Hiervoor werken ze samen met zo'n tienduizend boeren in Sierra Leone.

Het bedrijf wilde graag uitbreiden om aan de groeiende vraag te voldoen en om meer boeren markttoegang te geven. Die boeregezinnen hebben het altijd al knap lastig om de eindjes aan elkaar te knopen. De coronapandemie en de lockdowns maakten dat alleen maar moeilijker. Meer frisdrank zou meer inkomen betekenen voor meer boeren.

Kapitaalinjectie

Maar uitbreiden gaat niet zonder kapitaalinjectie en daar wrong de schoen. Investeerders staan sowieso al niet te trappelen om te investeren in Sierra Leonese bedrijven en al helemaal niet in kleine boeren. En nu de economie door corona zo op z'n gat lag, waren financiers nóg minder bereid om mee te denken.

Cordaid Investment Management, de sociale investeringstak van Cordaid die onder andere leningen verstrekt, sprong in de bres, met steun van de Nationale Postcode Loterij. 'We werken al een tijd in Sierra Leone. We kennen de markt. Investeren in Capital Foods leek ons een geschikte manier om het bedrijf, de leveranciers en de boeren vooruit te helpen. Juist nu', zegt Lorissa Canillas, senior investment manager. 'We hebben

zorgvuldig alle investeringsrisico's afgewogen. Dat resulteerde in een lening van een miljoen US dollar'.

Coronaklappen opvangen

De timing van de lening was cruciaal. Die stelde Capitol Foods in staat een installatie te bouwen die drie ton fruit per uur kan verwerken. 'Dat zorgde voor een impuls in de hele frisdrankketen. Voor duizenden boeren en ook andere leveranciers gingen de zaken beter draaien', aldus Hamza Hashim, CEO van Capitol Foods. 'De lening gaf ons ook het werkkapitaal om de logistieke klappen op te vangen van de coronacrisis', voegt hij daaraan toe.

HAMZA HASHIM,
CAPITAL FOODS

Eerder al speelden Hamza Hashim en de Capitol Group een belangrijke rol in verduurzaming van de cacaosector in Sierra Leone. Die ervaring en de succesvolle samenwerking met kleinschalige - maar o zo belangrijke - cacao-boeren, legden de basis voor hun werk in de frisdrank- en fruitsector.

HANN VERHEIJEN,
CORDAID

'Via Cordaid Investment Management investeert Cordaid in kleine en middelgrote bedrijven. We vullen een gat door met name te investeren in fragiele landen, waar weinig of geen toegang tot financiële diensten bestaat. Door juist hier in bedrijven te investeren, vergroot Cordaid voor zoveel mogelijk mensen de kans op werk en een inkomen.' Hann Verheijen, directeur Cordaid Investment Management ■

WEST-AFRICA BRIGHT FUTURE FUND

Met dit fonds financiert Cordaid ondernemerschap dat vele duizenden banen creëert en dat leidt tot duurzame economische groei in deze landen: **Burkina Faso, Guinee, Mali en Sierra Leone.**

Concreet betekent dit:

30

kleine en middelgrote bedrijven worden gefinancierd

1,100

directe banen, waarvan 50% voor vrouwen en 50% voor jongeren

50.000

indirecte banen ondersteund

Alec Clement, oprichter en directeur van fairtrade-initiatief WAAR, in een van zijn winkels

ALEC CLEMENT, OPRICHTER EN DIRECTEUR
VAN FAIRTRADE-INITIATIEF WAAR

‘Lijkt het te goedkoop, dan is het te goedkoop’

Heerlijk ruikende zeep van natuurlijke ingrediënten, een mooie designvaas of een besteksetje van bamboe: wie op zoek is naar eerlijke producten van hoge kwaliteit vindt die bij WAAR. Met 25 winkels, een goedlopende webshop en een groothandel is WAAR uitgegroeid tot een van de meest succesvolle fairtrade-initiatieven van Nederland.

In verschillende landen die door oorlog of natuurrampen worstelen met armoede, ondersteunt Cordaid ondernemers om te groeien en sociaal en duurzaam te ondernemen. Een missie die naadloos aansluit op die van WAAR. De twee organisaties hebben daarom de samenwerking gezocht om producenten uit West-Afrika, en later mogelijk meer gebieden, toegang te geven tot de Nederlandse markt. Oprichter Alec Clement zet zich al van jongs af aan in voor eerlijke handel. De bevlogen entrepreneur vertelt over zijn drijfveren en zijn rotsvaste geloof in ondernemerschap als ultiem middel tegen armoede en ongelijkheid.

Wat is er precies aan de hand in die ketens?

‘Je ziet vaak een grote disbalans. De onderlinge verhoudingen en machtsposities tussen de schakels zijn scheef. Die disbalans is een van de belangrijkste oorzaken van armoede. Als je dat aanpakt, geloof ik dat je voor echte, blijvende verandering kan zorgen.’

Hoe doe je dat, een handelsketen eerlijker maken?

‘Je moet de keten zien als één bedrijf. Dan kun je de disbalans tegengaan. We stellen bepaalde eisen, zoals goede arbeidsomstandigheden, kennisoverdracht en de juiste prijzen voor producten of diensten. Vervolgens zorg je dat iedereen in de keten gaat samenwerken en elkaar gaat helpen. Maar je moet wel

Een van de 25 winkels van fairtrade bedrijf WAAR

vanuit de consument blijven redeneren. Uiteindelijk heeft een product wel een koper nodig.’

Vooraf voor niet-ondernemers is dat misschien nog een beetje abstract. Kun je ons meenemen in de reis van een product, van maker tot consument?

‘Als eerste moet er een ambacht zijn, mensen die een goed product kunnen maken. Denk bijvoorbeeld aan een vaardige mandenmaker in Bangladesh. We onderzoeken eerst wat voor een soort mand we in Europa zouden kunnen wegzetten. Vaak zijn dat niet precies dezelfde manden zoals die normaal gesproken in Bangladesh worden gemaakt en verkocht. Iedere markt is anders en wij passen het ontwerp aan aan de

wens van de Nederlandse consument. Die kennen wij namelijk goed via onze retailkanalen. Samen met de producent zoeken we dan naar de juiste kleuren en vormen en bespreken we de kostprijs, de benodigde materialen en het loon van de maker. Zo kun je bepalen wat een

‘Er wordt vaak druk uitgeoefend om ergens de beste prijs voor te krijgen. Nederlanders hebben de reputatie daar goed in te zijn. Maar een goedkopere prijs, gaat altijd ten koste van mens en milieu.’

Eerlijke producten van hoge kwaliteit

reële consumentenprijs moet zijn voor de mand. Iedere schakel in de keten moet daarin een positief belang hebben. Iedereen die betrokken is, de producent, de leveranciers, de groothandel, de winkeliers: we moeten het samen doen.'

'Wij willen voor de hele keten iets betekenen, van producent tot consument'

Hoe uniek is deze manier van werken eigenlijk?

'Wat wij doen is niet bepaald de standaard. Nog niet in ieder geval. Meestal gaan de onderhandelingen in een keten niet in harmonie. Sterker nog: er wordt vaak druk uitgeoefend om ergens de beste prijs voor te krijgen. Nederlanders hebben de reputatie daar goed in te zijn. Maar een goedkopere prijs, gaat altijd ten koste van mens en milieu. Arbeiders worden onderbetaald en grondstoffen worden op niet duurzame wijze gewonnen. Als je elkaar als partner ziet in plaats van concurrent, werk je op een heel ander manier.'

WAAR is een succesvol concept gebleken. Toch is verreweg het grootste marktsegment nog stevig geworteld in die schadelijk praktijken van de laagste prijs bedwingen en zoveel mogelijk producten verkopen, waarbij kwaliteit bijna geen rol meer speelt. Denk aan de grote modeketens. Word je daar niet pessimistisch van?

'Als je ergens in gelooft, moet je dat vasthouden. Er gaat veel mis. Mensen vallen vaak terug op oude patronen, maar je moet blijven volhouden en staan voor je principes. We zijn er nog niet, maar er is een mooie ontwikkeling gaande. Ik werk al dertien jaar aan het concept en het is soms best moeilijk geweest. Maar nu zie ik dat er veel meer bewustzijn is onder consumenten. Gelukkig gaat het niet altijd alleen maar om de laagste prijs, maar ook om kwaliteit en een positieve impact in de wereld. Samen de wereld een beetje mooier maken, dat is ons credo.'

Dat doet erg denken aan het credo van Cordaid: 'op de wereld om elkaar te helpen'. Hoe vullen Cordaid en WAAR elkaar aan?

'Cordaid is aanwezig aan de andere kant van de wereld, juist op die plekken waar we ingangen nodig hebben om iets te kunnen veranderen. Door samen te werken, wordt de impact alleen maar groter.'

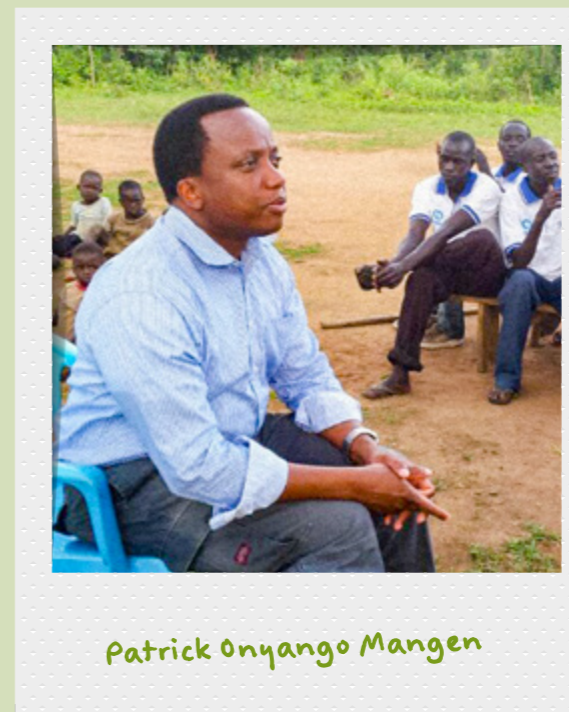
Inherent aan ondernemerschap is de drang te blijven groeien. Wat ben je allemaal nog van plan?

'Doorgaan op deze weg. Na al die jaren van hard werken, begint het concept van sociaal en duurzaam ondernemen nu echt tot bloei te komen. Ik ben maar een druppel in dat hele verhaal, maar ik krijg steeds meer medestanders. Als de consument andere keuzes gaat maken en zich bewust wordt van de werkelijke prijs van producten, dan komen we heel ver. Uiteindelijk is het simpel: als iets te goedkoop lijkt, dan is het ook te goedkoop.' ■

Kortingsactie

U krijgt nu 10% korting op de volledige collectie verzorgingsproducten en zero waste accessoires van NatuurlijkWAAR. Bestel online via waarenhuis.nl. Vul bij het afrekenen de kortingscode **CORDAID-WAAR** in om de korting te verrekenen. De actie geldt ook in onze winkels, op vertoon van dit magazine. Cordaid krijgt per product dat u koopt € 1,00. De actie loopt tot 15 september.

€1 aan Cordaid

Patrick Onyango Mangen

'Zonder vrede in je hoofd, bereik je niets'

In een land met een groot gebrek aan geestelijke gezondheidszorg, waar mentale problemen vaak worden weggewuifd, heeft Patrick Onyango Mangen (50) een vruchtbare strijd gevoerd. Met zijn organisatie TPO Uganda heeft hij zich 25 jaar lang ingezet voor vluchtelingen, vooral om ze te helpen met hun traumaverwerking. Vorig jaar vertrok hij als directeur, maar als oprichter en deskundige blijft hij nauw betrokken bij de missie van TPO Uganda. 'Productiviteit start in het hoofd', vertelt hij. 'Als er geen vrede is in je hoofd, bereik je niets in het leven. Dat is het eerste wat je moet aanpakken om vooruit te kunnen.'

Cordaid en TPO Uganda werken al decennialang samen om de Oegandese gezondheidszorg te verbeteren en toegankelijker te maken. Maar TPO Uganda is vooral een lokale hulporganisatie en heeft op eigen kracht veel kunnen veranderen.

Onyango Mangen: 'Als er bijvoorbeeld een vluchtelingencrisis is, dan gaan we erop af en zoeken we naar kundige, lokale mensen om ons te ondersteu-

nen. Dat is een duurzame manier van werken. Je hoeft geen dure expats in te vliegen.'

De hulpverlener kijkt tevreden terug op een aantal mooie prestaties. Duizenden mensen hebben dankzij zijn steun, en die van zijn naaste medewerkers, hun leven weer kunnen oppakken na zware tegenslagen. Toch is er iets dat hem maar niet loslaat. 'Ik had meer voor jongeren willen betekenen. Zij vormen 60% procent van de bevolking in Oeganda en worden hard geraakt door de problemen in het land. Wij hebben ons altijd gericht op het steunen van gezinnen, in de hoop dat dit jongeren ook verder zou helpen. In zekere zin werkt die strategie ook, maar soms knaagt het aan me dat ik meer had kunnen doen.'

Desondanks probeert hij ook te genieten van zijn welverdiende rust. 'Ik wil graag gaan reizen en meer tijd doorbrengen met mijn moeder, die 83 is. Werken voor een hulporganisatie geeft heel veel voldoening, maar is ook veeleisend. Maar hoe dan ook, ik zal altijd bij de sector betrokken blijven.' ■

‘Geef mensen geen water en brood, maar een hengel, zodat ze zelf leren vissen’

Pleidooi

‘Maak schuldhulpverlening eenvoudiger, menselijker en laagdrempeliger’

Carla van der Vlist is directeur van Vereniging SchuldHulpMaatje Nederland, dat zich inspant om met getrainde vrijwilligers mensen met financiële problemen zo vroeg mogelijk te bereiken en te helpen. Dat doen ze onder meer via webplatforms, zoals geldfit.nl (onderdeel van de Nederlandse SchuldHulpRoute) dat mensen helpt hun geldzaken “fit” te houden. En door intensief samen te werken met organisaties die actief zijn in wijken waar schulden veel voorkomen. Een nieuwe schuldenaanpak is na corona harder nodig dan ooit, meent Carla. Wanneer de pandemie uitdooft, volgt ongetwijfeld een boegwolf aan schulden. Ze roept het toekomstige kabinet op er werk van te maken.

We moeten het momentum benutten; de kabinetsformatie is in volle gang (medio juli, red.). Nu is hét moment om de wissels om te zetten voor de aanpak van schulden. In 2010 begonnen we met SchuldHulpMaatje om de enorme toename van schuldenproblemen volgend op de kredietcrisis in 2008 het hoofd te bieden. De SchuldHulpMaatjes helpen mensen met (problematische) schulden hun zaakjes weer op orde te krijgen. Begeleiding in gedragsverandering en financiële zelfredzaamheid staat daarbij centraal. Anders gezegd: Geef mensen geen water en brood, maar een hengel, zodat ze zelf leren vissen. Zo’n structurele aanpak waarbij mensen zelf in actie komen, werkt veel beter en helpt mensen duurzaam uit hun schulden. Zodat ze opbloeien en weer meedoen in de samenleving.

De economie is zwaar gestut tijdens de pandemie. Wat gebeurt er als het stutten stopt? Een recent onderzoek van Deloitte voorspelt dat het aantal huishoudens met problematische schulden enorm zal groeien; van 1,4 miljoen huishoudens nu naar 2 tot 2,5 miljoen huishoudens. Dit zien we aankomen en daarom moeten we nu in actie komen. Wat is daarvoor nodig? Stop de versnippering! Maak de schuldenaanpak eenvoudiger, menselijker en laagdrempeliger en zet maximaal in op vroegsignalering en preventie.

Problematische schulden kunnen iedereen overkomen, niet alleen de kwetsbaren in de samenleving. Een scheiding, baanverlies, een ernstige ziekte; zo’n droevige situatie is

vaak de aanjager van uitdijende schuldenlast. Mensen komen vaak te laat in actie omdat er nog altijd een taboe rust op het hebben van schulden. Nederlanders praten niet graag over geld en al helemaal niet over schulden. Daarnaast vinden mensen vaak niet de weg naar hulp. De schuldhulpverlening is te complex. Er zijn maar liefst zes ministeries bij betrokken, naast vele andere partijen. Burgers worden vormalen in de schuldenindustrie. De overheid is je bondgenoot, maar is in de praktijk ook een incassopartij die met de andere schuldeisers in de rij staat om financieel verhaal te halen. Dat kan anders en dat móet anders!

Mariëtte Hamer, die de kabinetsformatie leidt, heeft aangegeven dat ze een inclusieve samenleving wil. Daarbij hoort een goede schuldenaanpak die verdere tweedeling in de maatschappij tegengaat. De overheid heeft weliswaar al stappen gezet om versnippering tegen te gaan, maar het gaat te traag. Het moet sneller en ik ben gelukkig niet de enige die hiervoor pleit. Ook Cordaid ondersteunt ons hierbij, zowel moreel als financieel. In het pamflet [doorpakkenopburgersschulden.nl](https://www.schuldhelpmaatje.nl) is een krachtige lobby gaande, waarin gezaghebbende deskundigen het komende kabinet oproepen in actie te komen. Ze stellen zeven noodzakelijke institutionele aanpassingen voor, zoals één rijksincasso onder verantwoordelijkheid van de minister van Financiën en een Nationale Rapporteur Problematische Schulden met krachtige adviserende bevoegdheden. Samengevat pleiten ze voor een toekomstgerichte en overzichtelijke aanpak. Ik sluit me daarbij van harte aan. ■

Meer info? [Kijk op schuldhelpmaatje.nl](https://www.schuldhelpmaatje.nl)

Uw schenking aan Cordaid goed geregeld

Als donateur van Cordaid schenkt u ons regelmatig een bedrag. Daarvoor zijn we ontzettend dankbaar. Maar heeft u wel eens nagedacht over periodiek schenken? Het levert u een belastingvoordeel op en Cordaid meer zekerheid. Het werkt zo.

Een periodieke schenking is een structurele gift aan een goed doel (ANBI) die schriftelijk is vastgelegd in een schenkingsovereenkomst. De looptijd is minimaal vijf jaar. U kunt een periodieke schenking ook één keer vastleggen voor onbepaalde tijd. Na vijf jaar kunt u jaarlijks

beslissen of u de periodieke schenking wil beëindigen.

Voordeel voor u en voor Cordaid

Het grote voordeel voor u is dat uw gift volledig aftrekbaar is van uw belastbaar inkomen. U ontvangt dus een deel van uw gift terug via de Belastingdienst. Giften die niet schriftelijk vastgelegd zijn als periodieke schenking, zijn niet of pas boven een bepaalde grens aftrekbaar.

Het voordeel voor Cordaid is dat wij dankzij uw structurele steun onze doelstellingen nog beter kunnen realiseren. Schenkt u uw

belastingvoordeel mee, dan kost dat u niets extra en ontvangt Cordaid een nog hoger bedrag.

Formulier

Wilt u een bestaande donatie omzetten of wilt u ons direct steunen met een periodieke schenking? Dan heeft u een schenkingsovereenkomst nodig. U kunt dit formulier rechtstreeks downloaden via cordaid.nl/help-mee/schenk-met-belastingvoordeel of telefonisch of per mail opvragen bij Erica den Hartog: 070 313 62 05 of info@cordaid.nl. Stuur het ingevulde formulier op en wij regelen de rest.

Vragen? Kom naar een van onze bijeenkomsten!

Cordaid organiseert dit najaar twee bijeenkomsten. Op dinsdag 28 september vindt in het Kunstmuseum te Den Haag een fysieke bijeenkomst plaats, uiteraard met inachtneming van de dan geldende coronamaatregelen. Deze is inclusief lunch en museumbezoek. Wij vertellen u over ons werk en notarieel juriste Mariëlle Lindeboom gaat dieper in op schenken en

nalaten. Meld u aan via: cordaid.nl/donateursbijeenkomst. Introducties zijn welkom.

Op dinsdagavond 26 oktober organiseren we een webinar. Het thema van deze digitale bijeenkomst is: Jongeren helpen met werk en inkomen. Aanmelden kan via: cordaid.nl/donateursbijeenkomst

Wilt u meer weten over schenken aan projecten van Cordaid? Dan kunt u contact opnemen met Smaragda den Hond. Dat kan via: smaragda.den.hond@cordaid.nl of 06 223 209 80

Heeft u vragen over erven en schenken? Dan kunt u contact opnemen met Mariëlle Lindeboom. Dat kan via: marielle.lindeboom@cordaid.nl of 06 225 282 98

106 jaar
ervaring

16,6 miljoen
mensen wereldwijd direct geholpen

250.000
donateurs in Nederland

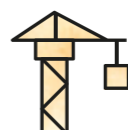

11 miljoen
mensen toegang tot gezondheidszorg geboden

ENKELE RESULTATEN

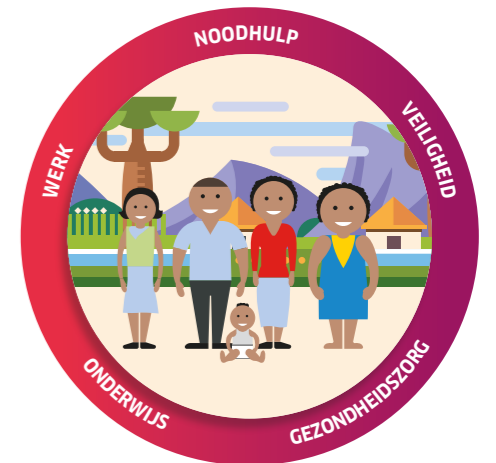

652.000
kinderen toegang gegeven tot onderwijs

68.000
leningen gegeven aan ondernemers

3,1 miljoen
mensen ontvingen directe noodhulp

630.000
mensen geholpen om weerbaarder te zijn tegen rampen

WAT WE DOEN

Alleen samen maken we het verschil

De cijfers zoals hierboven genoemd, komen uit ons jaaroverzicht 2020. Ga hiervoor naar cordaid.nl/jaaroverzicht. Hierin kunt u lezen dat Cordaid, ondanks corona, in vele landen mensen toch vooruit helpt. Het afgelopen jaar waren de gevolgen van corona voor iedereen voelbaar, maar nergens zo groot als bij de allerarmsten. Door strenge lockdowns konden mensen niet naar hun werk en zaten ze zonder inkomen. Markten werden gesloten en honger dreigde. De druk op de gezondheidszorg nam overal toe. Toen de pandemie uitbrak hebben we bestaande programma's kunnen aanpassen en ook hebben we extra noodhulp verleend. Als er één les is die corona ons afgelopen jaar geleerd heeft, is dat we

als mensen wereldwijd verbonden zijn met elkaar. We zijn u zeer erkentelijk voor alle steun en donaties in het afgelopen jaar. We hopen met dit jaaroverzicht te laten zien hoe relevant ons werk is. In binnen- en buitenland. Want alleen samen maken we het verschil.

Scan de QR code of ga naar cordaid.nl/jaaroverzicht en lees hoe u samen met ons mensen vooruit helpt.

COLOFON: Zin geven is het donateursmagazine van Cordaid. Het blad verschijnt twee keer per jaar.

Adres Cordaid: Grote Marktstraat 45
2511 BH Den Haag
Ibannummer:
NL57INGB000000934

Concept: Maters en Hermsen Journalistiek
Hoofdredactie: Cordaid
Tekst: Cordaid en Maters en Hermsen Journalistiek

Vormgeving: Maters en Hermsen Vormgeving
Drukwerk: Printman Made
Lithografie: Studio Boon

Wilt u in gesprek met ons, dan staan wij u graag te woord, ook over vragen die met het magazine te maken hebben. U kunt reageren door een mail te sturen naar info@cordaid.nl. Ook kunt u bellen met onze servicedesk, tijdens kantooruren: 070-3136233.

'Samen kunnen we zo veel meer dan alleen'

Als je Hella van der Wijst vraagt haar boek 'De kracht van Samen' te signeren, schrijft ze meestal bovenstaande boodschap.

Hella is journalist/auteur/presentator/ambassadeur voor Cordaid en is onder meer bekend van het tv-programma De Wandeling, waarin ze bekende mensen lopend door de natuur interviewde. Haar werk voor televisie en voor Cordaid bracht haar naar rampgebieden in landen als Rwanda, Zuid-Afrika, India, Guatemala. Daar zag ze hoe mensen hun veerkracht heronden en samenwerkten om te overleven. 'Ik ben eindeloos gefascineerd door wat er gebeurt met mensen in extreme situaties. In India zag ik een ingestort ziekenhuis, maar de zorg ging desondanks door buiten op het parkeerterrein, omdat mensen samenwerkten.'

Vorig jaar werd Nederland zelf ineens op de proef gesteld. Hella zat er met haar neus bovenop. Niet in de laatste plaats omdat 'haar Brabant' tijdens de eerste golf het episch centrum van de coronacrisis was. 'Dat is mijn geboortestreek, daar wonen familieleden en vrienden. Ik maakte me zorgen om mijn broer en zus, een schoolvriendin verloor haar beide ouders binnen één etmaal. Er voltrok zich een ramp, ik moest iets dóen. Wat kon ik als journalist met deze crisis, wat kon ik toevoegen? Mijn uitgever belde: zou je hier niet een boek over schrijven? De kabinetschef van mijn geboorteplaats Veghel mailde: Hella, kun je iets doen met "ons" Brabant?'

Ik vroeg sleutelfiguren - onder wie de burgemeester, IC-verpleegkundige, begrafenisondernemer, schooldirecteur - een dagboek bij te houden. Ook verzamelde ik persoonlijke verhalen; van de zoon die in een schuur achter het huis voor zijn oude vader-met-corona zorgde, van de Zusters van Liefde, een klooster in Schijndel, die veertien zusters moesten begraven. Alles kwam bij elkaar in 'De Kracht van Samen'. Nu is het te hopen dat we iets van die kracht blijvend meenemen. De coronacrisis was en is vreselijk. Een groot deel van de wereldbevolking is nog niet ingeënt, het is nog niet voorbij. Maar tijdens deze crisis ontstonden ook mooie dingen; liefde voor de natuur, wandellust, saamhorigheid, meer waardering voor elkaar en voor wat we wél hebben. Laten we dat behouden.' ■